

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání – 9. verze

„Poznávání od jara do zimy“

Dvoutřídní mateřská škola, věková skupina dětí od 2 do 7 let

Základní škola a Mateřská škola Ústí nad Labem, Jitřní 277, příspěvková
organizace

Č. j.:	ZŠMŠ/2023/83	Účinnost od:	1. 9. 2023
Spisový znak:	A5	Skartační znak:	A5
Počet listů:	46		

Obsah

1. Identifikační údaje	3
2. Obecná charakteristika školy	4
3. Podmínky vzdělávání	4
4. Vzdělávání dětí se speciálními potřebami a mimořádně nadaných	9
5. Organizace vzdělávání, distanční vzdělávání	11
6. Charakteristika vzdělávacího programu	15
7. Vzdělávací obsah	16
8. Evaluační systém	44
Zkratky	46

1. Identifikační údaje o škole

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Poznávání od jara do zimy

Název školy:	Základní škola a Mateřská škola Ústí nad Labem, Jitřní 277, příspěvková organizace
Zřizovatel:	Statutární město Ústí nad Labem, Velká hradební 8, 400 01
Adresa mateřské školy:	Sebuzínská 42, Ústí nad Labem 403 21
Telefon:	MŠ: 475 541 175, 720 619 239 ZŠ: 475 541 051
Provoz MŠ:	6:00 – 16:00 h
Počet tříd:	2
Statutární zástupce:	Mgr. Alena Diusová
Zpracovatel projektu:	vedoucí učitelka MŠ, ředitelka školy

Číslo jednací: ZŠMŠ/2023/83

Platnost dokumentu: 1. 9. 2023

2. Obecná charakteristika školy

Naše mateřská škola je umístěna na předměstí krajského města Ústí nad Labem. Nachází se v malebném prostředí v blízkosti řeky Labe v části obce Brná.

Škola má kapacitu 34 dětí, které jsou rozděleny do dvou věkově smíšených tříd – Kytička, Hvězdička. Škola má povolenou výjimku z počtu dětí. Ve škole pracují učitelky mateřské školy, kuchařka a školnice.

Mateřská škola je po celkové rekonstrukci, která proběhla v roce 2007.

Pohybové vyžití dětí a pohyb na čerstvém vzduchu umožňuje rozlehlá zahrada, která je součástí objektu mateřské školy. Zahrada byla na podzim roku 2014 zrekonstruována na zahradu v přírodním stylu. Jejím cílem je rozvíjet hrubou i jemnou motoriku dětí, seznámit a naučit děti pohybovat se po různých terénech (rovina, kopec, kameny, dřevo, schody apod.), pečovat o živou a neživou přírodu okolo nás a umět využívat přírodní materiál pro různé aktivity.

Součástí školní zahrady jsou různé herní prvky, ohniště a dřevěný altán, určený pro vzdělávání dětí při pobytu venku i při společných akcích pořádaných pro rodiče s dětmi.

3. Podmínky vzdělávání

Věcné podmínky

Od 1. ledna 2001 je mateřská škola ve společném právním subjektu se Základní školou Ústí nad Labem, Jitřní 277 a tvoří s ní příspěvkovou organizaci.

Budova je dvoupodlažní bez bezbariérového přístupu. V prvním patře se nachází školní kuchyně s vlastním vchodem a samostatným zázemím pro kuchařku, vstupní chodba, společná šatna pro obě třídy, zázemí pro pedagogické pracovnice a třída Kytička. Součástí třídy je sociální zařízení pro děti. Třída zároveň slouží v době vydávání stravy jako jídelna. V druhém patře se nachází sociální zařízení a šatna pro zaměstnance, úklidová místnost, vstup na půdu a třída Hvězdička. Součástí třídy je sociální zařízení pro děti.

Vybavení tříd hračkami, pomůckami a materiály je průběžně dle potřeby obnovováno a doplňováno. Vybavení bylo nově doplněno o IT techniku, tablety a digitální učební pomůcky. V případě potřeby zajistí škola vhodné kompenzační pomůcky, nábytek i materiál ke vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných.

Děti se samy podílejí na výzdobě a úpravě prostředí mateřské školy svými výtvarnými pracemi.

Záměry:

- doplňování a obměna vybavení tříd dětskými nábytkem s nastavitelnou výškou
- doplňování a obměňování didaktických pomůcek a hraček
- průběžná obměna nábytku a úložných prostor v celé MŠ

Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná, pestrá a vyvážená strava dle příslušných předpisů. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly.

Děti jsou vedeny ke kultuře stolování a sebeobslužným návykům. V průběhu celého dne mají k dispozici dostatek tekutin, které si mohou nalévat z konvice do vlastních kelímků.

Děti do jídla nenutíme, ale je naší snahou, aby dítě ochutnalo i potraviny, které se v jeho rodině běžně nepodávají. Rodiče se mohou o skladbě jídelníčku informovat na nástěnce v šatně a v aplikaci elektronického systému strava.cz.

Je zajištěn pravidelný denní řád, který je ale současně natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.

Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, vždy s ohledem na okamžitý stav ovzduší či jiné přírodní překážky (mráz pod -10°C , náledí, silný vítr, déšť, inverze apod.). V případě nevhodného počasí volíme náhradní pohybové aktivity ve třídách.

Větrání tříd je každodenně zabezpečeno.

V denním programu je respektována individuální potřeba spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Dětem s nižší potřebou spánku jsou po odpočinku nabízeny klidové, výchovně-vzdělávací a individuální činnosti.

Záměry:

- vést děti ke zdravému stravování, které je součástí zdravého životního stylu
- vést děti k samostatnosti při stolování a sebeobsluze
- v rámci zdravého životního stylu poskytnout dětem ostatek prostoru pro pohyb a pobyt dětí venku
- do pohybových aktivit zapojovat také děti pohybově neobratné

Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci školy respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně. Pedagogové nenásilnou formou ovlivňují vztahy ve třídě prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Nově příchozím dětem nabízíme adaptační režim, aby si postupně zvykly na nové prostředí i situaci. V případě, že se dítě nechce účastnit řízených činností, nenutíme jej – může danou činnost sledovat nebo si vybrat jinou aktivitu, která nebude narušovat program ostatních dětí.

S dětmi společně vytváříme pravidla chování, kterými se řídíme v průběhu celého roku.

Všechny děti mají v mateřské škole rovnocenné postavení, snažíme se, aby žádné nebylo znevýhodňováno nebo naopak vyzdvihováno na úkor ostatních. Vyhýbáme se negativním slovním komentářům a podporujeme děti v samostatné činnosti, dostatečně je chválíme a pozitivně hodnotíme jejich snahu. V mateřské škole se učíme si navzájem pomáhat a řídíme se pravidlem – pokud to nedokážu sám, poprosím kamaráda, a když nám to oběma nejde, obrátím se na paní učitelku a vím, že mi pomůže.

V průběhu školního roku pořádáme společné akce pro rodiče s dětmi tak, abychom se mohli společně podílet na rozvoji jejich dítěte.

Záměry:

- vytvářet příznivou atmosféru kvalitou estetického prostředí, citlivým a vnímavým přístupem dospělých k dětem
- vytvářet atmosféru rovnosti, optimismu, důvěry, porozumění a spolupráce tak, aby se děti cítily příjemně, aby byly aktivní a měly chuť ke vzdělávacím činnostem
- vytvářet pozitivní klima školy

Organizace školy

Je vymezena těmito předpisy:

- Školním řádem MŠ
- Směrnicemi: Provozní podmínky a vnitřní řád jídelny MŠ, Provozní řád MŠ, Výše úplaty za předškolní vzdělávání a její použití, Provozní řád zahrady a hřiště MŠ

Tyto dokumenty jsou k nahlédnutí na webových stránkách školy nebo v budově školy.

Plánování pedagogické práce vychází z potřeb a zájmů dětí, zohledňuje věkové složení skupiny dětí i individuální vzdělávací potřeby a možnosti dětí.

Organizace dne

Mateřská škola je v provozu od 6.00 hod. do 16.00 hod. Děti se postupně schází a rozchází ve třídě v přízemí MŠ.

Děti se schází v ranním komunitním kruhu, následují rituály, pohybové aktivity, dopolední svačina, rozmanité vzdělávací činnosti, pobyt venku, příprava na oběd a oběd, odchody dětí po obědě, odpolední odpočinek, klidové výchovně-vzdělávací činnosti, odpolední svačina a odpolední zájmové aktivity do odchodu dětí domů.

Denní program je velmi flexibilní, reaguje na změny a potřeby dětí a střídá spontánní hravé a pohybové aktivity s činnostmi, které jsou nabízené učitelkou, ať již celému kolektivu dětí nebo malým skupinkám, či dítěti individuálně. Je rozložen tak, aby odpovídal věkovému složení třídy a jejich specifickému zaměření, zájmu dětí a dané situaci ve třídě. Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. Všechny činnosti v sobě nesou prvky hry.

Pobyt venku je zajištěn na zahradě mateřské školy nebo v přírodě formou vycházek po okolí a výletů.

Odpolední odpočinek a klidové aktivity probíhají na obou třídách.

Po odpoledním odpočinku se děti postupně rozchází do 16.00 hod. Odchod dětí domů je možný od 14.20 hod. do 16.00 hod., v případě hezkého počasí na zahradě mateřské školy.

Řízení školy

Vzhledem k velikosti MŠ a počtu pracovníků nemá MŠ statutárního zástupce, pouze vedoucí učitelka je pověřena zastupováním ředitelky pro vyřizování nezbytné agendy v oblasti pedagogické a provozní. Všechny pracovnice spolu velmi úzce spolupracují a snaží se o ovzduší vzájemné důvěry a tolerance a vytváření příznivého, téměř rodinného prostředí. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny pracovní náplní. Ředitelka mateřské školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje, podporuje

jejich vzájemnou spolupráci. Pravidelně provádí hospitace a učitelkám poskytuje zpětnou vazbu.

V MŠ je vytvořen funkční informační systém – osobní kontakt, informace na nástěnce, emaily rodičům, prezentace školy na veřejnosti, pedagogické a provozní porady, informativní schůzky, lokální telefonní systém, webové stránky školy a fotodokumentace na webovém prohlížeči Rajče.cz. Naše MŠ vydává každý měsíc vlastní informativní časopis „Maláci“.

Mateřská škola spolupracuje se základní školou, se zřizovatelem i s jinými organizacemi v obci.

Škola zajišťuje rodičům pomoc při vyhledávání specializovaných služeb – logopedická péče, psycholog, speciální pedagog aj.

Personální a pedagogické zajištění

Pedagogický kolektiv se skládá z pracovníků: ředitelky školy, vedoucí učitelky MŠ a ostatních učitelek MŠ, které jsou kvalifikované a průběžně se vzdělávají ve své profesi.

Provozní personál tvoří kuchařka a vedoucí stravovny, která jednou za týden dochází do MŠ. Úklid a pořádek v MŠ zajišťuje školnice, která má vlastní pracovní náplň s konkrétními povinnostmi a úkoly.

Spolupráce s rodiči

Rodiče bereme jako důležitou součást chodu naší mateřské školy. Snažíme se o vstřícnou a odbornou komunikaci, navazování partnerských vztahů s cílem společného působení na vzdělávání dětí.

V průběhu školního roku pořádáme pro rodiče s dětmi akce k různým příležitostem, na kterých se rodiče mohou aktivně spolupodílet.

Již před zahájením nového školního roku je rodičům tradičně rozeslán časopis Informáček, který obsahuje důležité informace k organizaci a chodu MŠ.

Na začátku školního roku je pro rodiče pořádána úvodní rodičovská schůzka, na které jsou rodiče seznámeni s řádem školy a jsou informováni o celoročním dění v MŠ.

Průběžně jsou rodiče informováni o dění v MŠ:

- ústně
- formou informační nástěnky
- emailem
- na webových stránkách školy
- na rodičovské schůzce

Důležité informace o pořádaných akcích se rodiče dozvídají také v časopise Maláci, který je rodičům rozeslán vždy na začátku měsíce.

Nedílnou součástí naší spolupráce s rodiči je také tvorba diagnostického portfolia. Ta znamená jednotlivé pokroky každého dítěte, motivuje děti k lepším výsledkům práce, poskytuje zpětnou vazbu o jejich vzdělávání. Diagnostické portfolio je průběžně doplňováno výtvarnými pracemi, fotografiemi a dalšími aktivitami v MŠ i doma.

Pedagogové průběžně informují rodiče o rozvoji jejich dítěte a společně se domlouvají na řešení vzniklých problémů, chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost.

Mateřská škola dlouhodobě spolupracuje s rodiči dětí, kteří jsou velmi nápomocni s dobrovolnými aktivitami (plánování projektových dnů, údržba zahrady, atp.). Aktivně se účastní organizování společných setkání, připravují program, podílí se na sponzorství.

Podmínky pro vzdělávání dětí dvou-tříletých

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související se vzděláváním dětí mladších tří let. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ho naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné.

Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénování návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

A) Prostředí a materiální vybavení

Mateřská škola je vybavena množstvím hraček a didaktických pomůcek, ale většina z nich není vhodná pro dvouleté děti. Bezpečnost ohrožující předměty jsou těmto dětem znepřístupněny. Jsou nastavena jednoduchá a srozumitelná pravidla pro ukládání a používání pomůcek.

Záměr: Je nutné vybavit MŠ dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro 2-3 leté děti.

B) Hra a volný pohyb dětí

Prostředí MŠ je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí (v rámci prostorových možností).

C) Hygienické podmínky

Mateřská škola není vybavena dostatečným zázemím pro potřebu zvýšené hygieny dvou až tříletých dětí.

Záměr:

Upravit prostředí v mateřské škole tak, aby bylo možné uspokojit některé potřeby dětí – místo pro případné přebalování dětí (nejlépe v umývárně) a nášlapný odpadkový koš na použité pleny; nočníky. V případě přijetí dvouletých dětí zajistit přítomnost nepedagogického pracovníka pro zabezpečení zvýšených nároků na hygienu, převlékání a případné přebalování dětí.

D) Režim dne

Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, dostatečný odpočinek).

Záměr:

Respektovat zvýšenou potřebu odpočinku (zajistit klidný prostor pro odpolední odpočinek). Počítat s delším časovým prostorem nejenom pro odpočinek, ale i pro stravování a sebeobsahu při oblékání a svlékání dětí atp.

E) Adaptace dětí na MŠ

Mateřská škola vytváří individuální podmínky pro úspěšnou adaptaci každého dítěte. Rodičům dětí je doporučována velmi pozvolná adaptace.

F) Vzdělávání dětí

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dítěte.

G) Přístup k dětem

Učitelky uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup, který dítě pozitivně přijímá. V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

4. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných se řídí vyhláškou č. 606/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nutné přizpůsobit práci s nimi tak, aby maximálně vyhovovala dětem, jejich potřebám a možnostem. Oproti vzdělávání běžné populace dětí vyžaduje vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami obvykle některé další podmínky. Jsou to podmínky, které vyplývají z přirozených vývojových potřeb dětí předškolního věku. Některé jsou pro všechny děti společné, jiné se liší podle charakteru a stupně postižení.

Cílem vzdělávání těchto dětí je zajištění, aby děti s postižením či znevýhodněním byly od počátku vzdělávání přijímány stejně jako jiné děti a nedostávaly od okolí častěji než ostatní negativní zpětnou vazbu.

Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

V předškolním věku je těžké identifikovat nadání od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Vzdělávání provádíme tak, aby byl stimulován rozvoj dětí včetně různých druhů nadání. Využíváme všechny možnosti pro realizaci podpůrných opatření pro podporu nadání, vykazuje-li dítě známky nadání v některé oblasti.

Vzdělávací program těmto dětem nabízí další množství aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí. Rozvoj a podpora mimořádných schopností by měla být zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíří obvyklé vzdělávací nabídky.

Opatření vyplývající z novely školského zákona a provádějící vyhlášky

Cílem všech změn, které vyplývají z novely školského zákona, je zajistit pro děti takové podmínky pro jejich vzdělávání, které reflektují možnosti dětí, jejich potřeby ve vztahu k jejich aktuálnímu věku. Rozvíjejí a podporují výchovu dětí, respektují míru nadání i dopady zdravotního stavu do jejich přípravy na školu. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj myšlení, vnímání, pozornosti a motoriky. Pomáhá stimulaci vývoje.

Zahrnuje intervence na podporu oslabených dovedností dítěte, podporuje rozvoj praktických činností.

Podpůrná opatření

Ředitelka školy zodpovídá za realizaci podpůrných opatření I. stupně, využití plánu pedagogické podpory, vyhodnocení účinnosti podpory, případné doporučení služby školských poradenských zařízení.

I. stupeň podpůrných opatření se nastavuje, pokud z pozorování dítěte při práci a při hře vyplývá, že má drobné problémy např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání, řeči, s verbální obratností, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce i zadání práce.

Plán pedagogické podpory – PLPP

Pro děti s odkladem školní docházky, děti s opožděným vývojem a děti sociálně znevýhodněné mohou učitelky vypracovat strukturovaný plán pedagogické podpory, který nastaví pro tyto děti pravidla častějšího vyhodnocování pokroku, poskytování motivující zpětné vazby, vždy s přihlédnutím k věku dítěte a k možným omezením, která obvykle vyplývají z tempa vývoje dítěte. Tento plán konzultují s rodiči dítěte a seznámí s ním všechny pedagogy, kteří přicházejí do styku s dítětem.

Učitelky vyhodnocují PLPP do třech měsíců od jeho vyhotovení. Pokud dochází k naplnění stanovených cílů, pokračuje se s jeho plněním. Další vyhodnocení postačí až na konci školního roku. Je-li PLPP nevyhovující a u dítěte nedochází k pokrokům, je doporučována konzultace ve ŠPZ. Pokud PPP či SPC u dítěte shledá potřebu zajišťování II. – V. stupně podpůrného opatření, vypracuje

doporučení, podle kterého budou učitelky MŠ s dítětem pracovat. Alespoň 1x za rok se provede zhodnocení.

Individuální vzdělávací plán – IVP

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. Individuální vzdělávací plán školské poradenské zařízení zpravidla nedoporučuje, pokud jsou všechny informace podstatné pro vzdělávání žáka uvedeny v doporučení.

Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka. Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje škola.

5. Organizace vzdělávání

Mateřská škola je organizačně rozdělena na dvě třídy, Kytíčku a Hvězdičku, s maximální hygienicky povolenou kapacitou pro 34 dětí. Třídy jsou smíšené, věk dětí je od 2 do 7 let. Snažíme se však, aby děti v posledním povinném ročníku MŠ byly vzdělávány v jedné třídě a naopak, mladší děti byly pospolu.

Úkolem předškolního vzdělávání je doplňovat rodinnou výchovu a zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení, který je v souladu s RVP PV. Program je připravován tak, aby vyhovoval všem věkovým skupinám a byl respektován individuální přístup ke každému dítěti. Pracujeme podle třídního vzdělávacího plánu, který je vypracován v souladu se ŠVP a RVP PV. Prvotním úkolem ve třídách je, aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života.

Provoz mateřské školy je od 6.00 do 16:00 hod. Děti přicházejí do školy do 8:00 hod. Mimo uvedené hodiny je možný odchod a příchod dětí po předchozí domluvě. Po 8. hodině se mateřská škola z bezpečnostních důvodů uzamyká.

Denní řád se odvíjí od pevně stanovené organizace dne. Je však flexibilní, umožňuje reagovat na momentální potřeby dětí. Je kladen důraz na prostor pro spontánní hru během celého dne. Snahou pedagogů je věnovat se dětem individuálně, ale také v menších skupinkách nebo v rámci celého kolektivu. Podporován je kontakt obou oddělení prostřednictvím společných akcí. Děti nejsou do činností nuceny. Vždy mají možnost výběru a nemusí se dané aktivity účastnit.

V průběhu dne dochází k překrývání více pedagogů na jedné třídě (např. z důvodu zajištění dohledu nad dětmi, dodržení bezpečnosti, při poskytování výchovně - vzdělávacích a individuálních činností).

Denní rozvrh činností v mateřské škole:

6,00 – 8,00	Příchody dětí do MŠ, ranní hry dle zájmu dětí
8,00 – 8,30	Komunitní kruh, pohybové aktivity a smyslové hry
8,30 – 8,50	Hygiena, dopolední svačina
8,50 – 9,30	Vzdělávací a didaktické činnosti (spontánní i řízené, individuální, skupinové i frontální činnosti)
9,30 – 11,30	Příprava na vycházku a pobyt venku, v případě nepříznivého počasí volné hry nebo pokračování v didakticky cílených činnostech
11,30 – 12,00	Oběd
12,00 - 12,30	Hygiena a příprava na odpolední odpočinek
12,30 – 14,00	Odpolední odpočinek, klidové, výchovně-vzdělávací a individuální činnosti
14,00 – 14,20	Odpolední svačina
14,20 – 16,00	Odpolední zájmové aktivity, pokračování v didakticky cílených činnostech, v případě příznivého počasí pobyt na školní zahradě

Časové údaje jsou orientační, v průběhu dne je možno přizpůsobit organizaci činností dětí jejich potřebám a aktuální situaci. Zachovány zůstávají vždy přiměřené intervaly mezi jídly a dostatečný pobyt venku.

Režim dne může být upraven pro každou třídu dětí zvlášť, podle programu a aktuálních potřeb dětí.

Zápis dětí do MŠ probíhá v měsíci květnu, přesné datum stanoví ředitel školy po dohodě se zřizovatelem a je zveřejněn společně s kritérii přijetí na internetových stránkách, na informační nástěnce v budově MŠ a na úřední desce obce. Kritéria pro přijímání k předškolnímu vzdělávání tvoří především spádový obvod školy a věk dítěte. Předškolní vzdělávání je povinné u dítěte, které dovrší věk 5 let do 31. 8. daného roku. Pro tyto děti je vzdělávání v mateřské škole bezplatné.

Formy a metody práce v MŠ

Předškolní vzdělávání maximálně přizpůsobujeme vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí. Dbáme na to, aby tato vývojová specifika byla při vzdělávání dětí v plné míře respektována. Součástí vzdělávání jsou také projekty a akce školní i mimoškolní, které vzdělávání cíleně doplňují, obohacují a zpestřují vzdělávací proces práce s dětmi.

Při práci s dětmi uplatňujeme **odpovídající metody a formy práce**.

Organizační formy práce:

- Individuální
- Skupinová
- Frontální

Formy práce:

- Prožitkové učení
- Kooperativní učení
- Situační učení
- Spontánní sociální učení
- Činnosti dětí (založené na přímých zážitcích, podporující dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcující radost z učení)
- Nezávazné dětské hry

Metody práce:

- Metody založené na prožitku
- Metody založené na vzoru
- Metody založené na hře
- Metody založené na manipulaci a experimentu
- Metody založené na pohybu
- Metody založené na komunikaci
- Metody založené na tvoření
- Metody založené na fantazii
- Metody založené na myšlenkových operacích

V předškolním vzdělávání uplatňujeme **aktivity samostatné a řízené**, které jsou provázané a vyvážené.

Při činnostech řízených pracují děti pod přímým vedením (pedagog děti motivuje, činnost organizuje, koordinuje, rozhoduje o jejím průběhu). Tyto činnosti se odehrávají zejména v průběhu dopoledních hodin (např. při vytváření povědomí o okolním světě a jeho dění; při rozvoji řečových schopností a jazykových dovedností; při osvojení poznatků, které předcházejí čtení a psaní atp.).

Při činnostech samostatných (které děti vykonávají bez přímého vedení učitele) uplatňujeme činnosti:

- **Spontánní** (dětské hry) – vycházející z vlastních potřeb a zájmů dětí. V MŠ jsou realizovány především v ranních (při příchodu do MŠ) a v odpoledních

hodinách. Plní nenahraditelnou roli v životě dětí. Mohou být prováděny buď individuálně nebo ve spolupráci s ostatními dětmi.

- **Nepřímo řízené samostatné činnosti** (pedagogem připravená nabídka vzdělávacích činností) vykonávají děti bez vedení učitele. Dostávají však k jejich realizaci vnější impulz. Činnost probíhá jako samostatná (individuálně či ve skupinách) a v MŠ je realizována v ranních, dopoledních či odpoledních hodinách.

Vhodnou formou předškolního vzdělávání jsou didakticky zacílené činnosti, ve kterých je zastoupeno spontánní a záměrné (cílené, plánované) učení. Tyto činnosti probíhají zpravidla v menší skupině či individuálně.

Didaktický styl vzdělávání dětí v MŠ je založen na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte. Pedagog je průvodcem dítěte na jeho cestě poznáním, probouzí v něm aktivní zájem dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat.

Distanční vzdělávání v MŠ

MŠ poskytuje povinné předškolní vzdělávání podle ŠVP „Poznávání od jara do zimy“ i distančním způsobem, pokud je v důsledku krizových nebo mimořádných opatření (např. mimořádným opatřením KHS nebo plošným opatřením MZ) nebo z důvodu nařízení karantény znemožněna osobní přítomnost dětí v MŠ, které plní povinné předškolní vzdělávání. Zákonní zástupci mají povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do MŠ nebo aby se vzdělávalo distančně. Pokud zanedbávají péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku podle § 182a Školského zákona v platném znění.

U dětí mateřských škol se povinnost týká dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné. Škola je povinna přizpůsobit distanční vzdělávání včetně hodnocení podmínkám dětí. V ostatních případech škola nemá povinnost poskytovat vzdělávání distančním způsobem. Škola pak postupuje obdobně jako v běžné situaci, kdy děti nejsou přítomni ve škole. Doporučuje se však, pokud to organizační možnosti školy dovolí, udržovat alespoň částečně distanční vzdělávání dotčených dětí, a to na základě jejich dobrovolnosti a s ohledem na jejich individuální podmínky.

Způsob realizace distančního vzdělávání

Vzdělávání bude přizpůsobeno podmínkám rodičů – např. zasílání materiálů e-mailem, odkazy a materiály na webových stránkách MŠ, SMS zprávy anebo budou přímo k vyzvednutí v MŠ. Ostatní děti, které budou přítomné v MŠ a plní povinné předškolní vzdělávání, pokračují v prezenčním předškolním vzdělávání. Rodiče při distančním vzdělávání zakládají dítěti pracovní listy, které po návratu do MŠ odevzdávají k založení do portfolií.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti - cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka.

Mateřská škola poskytuje nebo zprostředkuje dětem cizinců nebo dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

6. Charakteristika vzdělávacího programu

Filozofií naší školy je hravou, nenásilnou a přirozenou cestou dovést dítě na konci předškolního období k tomu, aby získalo jeho věku přiměřenou fyzickou, psychickou a sociální samostatnost a základy pro jeho další rozvoj učení pro celý život. A proto se snažíme dětem nabízet podnětné, obsahově bohaté prostředí, zajišťující jim možnost projevit se, bavit se a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem.

Školní vzdělávací program je závazný pro MŠ a je rozpracován do třídních vzdělávacích plánů. Ty obsahují konkrétní činnosti s dětmi, zaměřené k jednotlivým tématům.

Vzdělávání v MŠ je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. Specifickou formu představuje didakticky zacílená činnost, ve které učitelky s dítětem naplňují konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách, ale i individuálně. Omezujeme učení předáváním hotových poznatků a slovních ponaučení. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti.

Výchovně vzdělávací práce v naší škole je tematicky zaměřena na obnovování a udržování lidových tradic a zvyků, na vytváření citlivého vztahu k přírodě a na upevňování rodinných pout a přátelských vztahů mezi dětmi.

Velký důraz je kladen na předčtenářskou a předmatematickou gramotnost a logopedickou prevenci.

Mezi oblíbené formy naplňující záměry vzdělávání patří množství dalších aktivit (např. výlety, exkurze, projekty, společné akce rodičů s dětmi), které organizujeme v průběhu celého roku.

Dlouhodobé výchovně vzdělávací cíle:

1. vést děti ke zdravému životnímu stylu
2. Poskytovat možnosti k poznávání hodnot – nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění
3. vést děti k samostatnosti a podporovat zdravé sebevědomí dětí
4. Vzdělávání dětí rozvíjet přirozenou cestou – prostřednictvím prožitků, praktických zkušeností, projektového a problémového učení

Krátkodobé výchovně vzdělávací cíle:

ad 1.

Dodržovat aktivní pitný režim

Dodržovat správnou životosprávu

Poskytovat dětem dostatečný pobyt venku

Zlepšovat tělesnou zdatnost dětí, rozvíjet pohybové dovednosti

Odpolední odpočinkové aktivity uzpůsobovat věku a individuálním potřebám dětí

ad 2.

Seznamovat děti s jejich právy

Seznamovat děti s morálními, společenskými a estetickými hodnotami

ad 3.

Vychovávat děti ke zdravému sebevědomí, ke kladnému pojetí, sebedůvěře

Zaměřit se na rozvoj tvořivosti a samostatnosti dítěte

Dostatečně oceňovat snahu a úspěch dětí

Pěstovat odpovědnost za vlastní jednání

Samostatně se rozhodovat, mít možnost výběru

Práci s dětmi směřovat k vrcholnému cíli – radostnému prožití celého dne v MŠ

ad 4.

Podporovat zájem o učení a poznání

Vytvářet dostatek přirozených situací a námětů k učení

Využívat problémového učení a experimentování

Didakticky cílené činnosti realizovat především ve skupinách a individuálně

Zařazovat smyslové hry a smyslové vnímání do všech činností dětí

Pravidelně zařazovat činnosti na rozvoj řečového projevu – jazykové chvílky, logo chvílky, dechová cvičení, motoriku mluvidel apod.

Respektovat individuální zvláštnosti dětí

Zodpovědně připravovat děti na vstup do ZŠ

Rozšiřovat a zkvalitňovat nabízené aktivity školy

7. Vzdělávací obsah

Program vzdělávání vychází z potřeb dětí ve třídě, z věkového složení třídy a z věcných pedagogických a provozních podmínek. Je rozdělený do čtyř hlavních celků. Každý celek zahrnuje období tří měsíců a ty jsou dále rozpracovány do týdenních tematických bloků. Bloky se během roku mohou doplňovat a prolínat.

POZNÁVÁNÍ OD JARA DO ZIMY

Poznávání od jara do zimy je podrobně rozpracované v třídním vzdělávacím programu, kde jsou konkrétní cíle vzdělávání rozvrženy do týdenních tematických bloků tak, aby dodržovaly a uspokojovaly potřeby dětí v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Obsahuje klíčové kompetence, které by děti před vstupem do ZŠ měly zvládnout. Celky jsou členěny do čtyř ročních období.

Přehled integrovaných bloků:

1. **Malíř jménem Podzimek** (září, říjen, listopad)
2. **Zima čaruje** (prosinec, leden, únor)
3. **Jaro ťuká na vrátka** (březen, duben, květen)
4. **Hřej sluníčko, hřej** (červen, červenec, srpen)

Týdenní plán je k nahlédnutí na nástěnce v šatně MŠ. Rodiče tak mají možnost sledovat výchovně vzdělávací proces dětí a možnost se k němu vyjadřovat nebo ho svými nápady doplňovat a obohacovat.

1. „Malíř jménem Podzimek“

Navrhované tematické celky:

- Hola, hola, školka volá
- Babí léto
- Dary podzimu
- Zvířátka mají svátek
- Chodí houbař po lese
- Já a moje rodina
- Svátek strašidýlek
- Vyletěl si pyšný drak
- Martin na bílém koni
- Co děláme celý den a celý rok
- Zdravíčko pro naše tělíčko
- Zvířátka se připravují na zimu

Cíl integrovaného bloku:

- adaptace dětí na prostředí MŠ; seznámení s novými kamarády a dospělými; společné vytvoření nových pravidel
- poznávání změn, které podzimní čas přináší
- uvědomování si významu lesa a vštěpování základů ekologického chování
- pochopení významu pojmů - rodina a domov
- seznámení se s lidovými tradicemi spojenými s podzimem
- poznávání života zvířat
- osvojení si poznatků o zdravém životním stylu
- seznámení se s elementárními časovými pojmy

Charakteristika integrovaného bloku:

- Seznamování se s novým prostředím a režimem v MŠ, s novými kamarády i dospělými. Společné vytváření nových pravidel vzájemných vztahů, chování a komunikace.
- Poznávání období babího léta, pozorování změn v přírodě, vnímání teplotních rozdílů, poznávání života pavouků.
- Uvědomění si změn, ke kterým v přírodě na podzim dochází. Poznávání podzimních druhů ovoce, zeleniny, polních plodin a seznámení se způsoby jejich zpracování. Využití všech darů podzimu ke třídění podle určitých pravidel, ke smyslovým hrám a k tvořivým činnostem. Charakteristika sezónních prací na poli a na zahradě, seznámení s různými druhy zemědělských strojů, zahradnického nářadí a náčiní. Poslech a dramatizace pohádky „O velké řepě“. Zjišťování, co rostliny potřebují ke svému růstu a jak o ně musíme pečovat. Úklid školní zahrady. Osazování podzimních truhlíků.

- Seznamování se s životem různých druhů zvířat, oslava Mezinárodního dne zvířat formou pohybových her, tanečků, básní, písní a pohádek. Děti si mohou přinést fotografie svých domácích mazlíčků, o kterých krátce pohovoří. Dle možností proběhne ukázka živého zvířete.
- Uvědomění si významu lesa pro život na zemi a vštěpování základů ekologického chování. Rozlišování listnatých a jehličnatých stromů a jejich plodů. Vnímání podzimních barev a jejich odstínů. Poznávání různých druhů hub a jejich třídění do skupin podle znaků. Využití přírodnin ke tvořivým činnostem.
- Vysvětlení a pochopení pojmů - rodina a domov. Seznamování se s významem a funkcí rodiny a s charakteristickým postavením jednotlivých členů rodiny. Uvědomování si sebe sama ve vlastní rodině. Děti si mohou do MŠ přinést fotografii své rodiny a společně si o ni pohovořit. Kresba domu a lidské postavy.
- Seznámení se s tradicí a podstatou svátku Halloween zábavou formou (hudebně-pohybové hry a tanečky v tematických kostýmech, tvořivé činnosti, dlabání dýní, výroba dýňových strašidel a jejich výstava na školní zahradě).
- Vnímání charakteristických znaků podzimního počasí (vítr, déšť, mlha, jinovatka, duha) a experimenty s nimi. Výroba a pouštění draků.
- Seznámení se s legendou o příjezdu sv. Martina na bílém koni. Pochopení důležitosti přátelství a pomoci druhým lidem v nouzi. Seznámení s pranostikami, které se vztahují k svátku Martina.
- Povídání si o tom, co děláme celý den a celý rok, rozlišování časových pojmů (ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer) a seznamování s činnostmi s těmito pojmy spojenými. Charakteristika jednotlivých ročních období.
- Osvojování poznatků, které jsou důležité k podpoře zdraví (zdravá výživa, pohyb, hygiena) a bezpečí. Rozlišování, co našemu zdraví prospívá a naopak, co mu škodí. Seznámení s důležitými telefonními čísly k přivolání pomoci.
- Seznamování se zvířátky, která přečkávají zimu v teplých krajích a se zvířátky, která si dělají zásoby na zimu. Sběr lesních plodů pro lesní zvěř (kaštiny, žaludy, bukvice). Čištění krmítek pro ptactvo. Poslech tematických pohádek a příběhů (např. O poslední vlaštovce).

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v MŠ, v dětské herní skupině apod.).
- vytváření prosociálních postojů
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti chovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě atp.)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeč
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému
- učit se nová slova a aktivně je používat
- učit se z paměti krátké texty
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem atp.
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)

- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v MŠ opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všímát si změn a dění v nejbližším okolí
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

V kompetencích k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

V kompetencích k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

V kompetencích komunikativních

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

V kompetencích sociálních a personálních

- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

V kompetencích činnostních a občanských

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

2. „Zima čaruje“

Navrhované tematické celky:

- Přišel k nám čert s Mikulášem
- Těšíme se na Ježíška
- Tři mudrci na cestě
- Zimní radovánky
- Život za polárním kruhem
- Les v zimě
- Masopustní rej
- Objevujeme lidské tělo

Cíl integrovaného bloku:

- seznámení s tradicemi, vážící se k zimnímu období - příchod čerta a Mikuláše, advent, Tři králové, Masopust
- poznávání charakteristických znaků zimního období
- získávání povědomí o životě za polárním kruhem (život Inuitů, polární zvěře..)
- spolupodílení se na péči o zvěř v zimě (sběr plodů, příkrmování ptactva, stromeček pro zvířátka), bližší poznávání života v lese
- poznávání lidského těla a jeho funkcí

Charakteristika integrovaného bloku:

- Seznámení se s tradicí příchodu Mikuláše, čertovský rej, Mikulášská nadílka v MŠ.
- Radostné prožívání předvánočního období, seznamování se s vánočními zvyky a tradicemi, společná výzdoba třídy, výroba dárků pro své nejbližší a kamarády, poslech a zpěv vánočních koled, příprava stromečku splněných přání, vánoční nadílka v MŠ.
- Poselství Tří králů, dramatizace příběhu, tvořivé činnosti.
- Rozpoznávání hlavních znaků zimního období, pozorování změn v přírodě, pokusy se sněhem a ledem, vliv počasí na zdraví člověka, význam správného oblékání v zimě jako ochrana před podchlazením a omrznutím; zimní sporty, hry na sněhu a se sněhem, zimní olympiáda.
- Poznávání zemí věčného sněhu a ledu, seznámení se životem Eskymáků, poznávání života polárních zvířat.

- Les v zimním období - poznávání života lesní zvěře, hledání stop ve sněhu, seznámení s profesí myslivce, zásady správného chování v lese, sběr plodů, zdobení stromečků pro zvířátka, výroba krmítek a příkrmování ptactva na školní zahradě, ekohry, poslech, dramatizace a rozbor tematických literárních textů (např. „Rukavička“ atp.).
- Připomenutí tradic souvisejících s Masopustem, příprava programu na karneval, karnevalová veselice, zapojení rodičů do příprav masek a pohoštění pro děti.
- Poznávání lidského těla a jeho částí formou zábavných her a činností, zkoušení, co naše tělo dokáže a umí. Seznámení s funkcemi lidského těla a vnitřních orgánů, vnímání všemi smysly.

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu,

umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- učit se nová slova a aktivně je používat
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se z paměti krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všímát si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

V kompetencích k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

V kompetencích k řešení problémů

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

V kompetencích komunikativních

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

V kompetencích sociálních a personálních

- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

V kompetencích činnostních a občanských

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

3. „Jaro ťuká na vrátka“

Navrhované tematické celky:

- Z pohádky do pohádky
- Jak se rodí jaro
- Zvířata a jejich mláďata
- Zajíčková koleda
- Těšíme se do školy
- Oslavujeme Den Země
- Čarodějnický rej
- Čím budu
- Maminky mají svátek
- Tady jsme doma
- Doprava

Cíl integrovaného bloku:

- probuzení zájmu o knihu, poznávání klasických pohádek a příběhů a práce s nimi
- seznámení s tradicemi a významnými dny jara (vynášení Morany, Velikonoce, pálení čarodějnic, Den matek)
- rozšiřování poznatků o životě a užitku hospodářských a domácích zvířat a jejich mláďat; rozvoj kladného vztahu ke zvířatům
- seznamování se školním prostředím a příprava k zápisu do ZŠ, vytváření předpokladů pro další učení
- vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, živou i neživou přírodou a s planetou Zemí
- osvojení si informací o různých povoláních a jejich významu pro vlastní existenci i společnost

- uvědomení si vztahu k místu, ve kterém žijeme, poznávání svého domova, naší obce, města a vlasti; seznámení se státními znaky a symboly
- seznámení s různými druhy dopravních prostředků a s bezpečnostními pravidly silničního provozu (jako chodce, jezdce na kole nebo pasažéra)

Charakteristika integrovaného bloku:

- Seznámení s pojmem kniha, prohlížení různých druhů knih (pohádkové, encyklopedie, atlasy atp.), poznávání klasických pohádek a příběhů, dobro a zlo v pohádkách, dramatizace zvolených pohádek, návštěva knihovny, výroba vlastní knihy a loutky, výstava oblíbené knihy v MŠ a čtení z nich.
- Vnímání končící zimy a začínajícího jara, příprava oslav vítání jara (vynášení Morany), poznávání prvních jarních květin a ptáků, kteří se k nám vracejí z teplých krajín. Pokusy s klíčením rostlin.
- Poznávání hospodářských a domácích zvířat a jejich mláďat, seznámení s jejich životem a užitkem. Proč a jak se musíme starat o zvířátka? Kdo je zvěrolékař?
- Oslava velikonočních svátků, poznávání tradic, zvyků a symbolů.
- Seznámení dětí s prostředím ZŠ (návštěva 1. třídy ZŠ, Den otevřených dveří), příprava předškolních dětí k zápisu do ZŠ, námětová hra „Na školu“.
- Získávání poznatků o vesmíru, o planetě Zemi a životě na ní, o živé i neživé přírodě. Upozornění na nutnost ochrany životního prostředí, ekologicky motivované aktivity.
- Čarodějnický rej v MŠ s tematickými kostýmy plný her, soutěží a experimentů. Seznámení s vlastnostmi a dovednostmi čarodějnice, pochopení mravního symbolu dobra a zla. Společná výroba a pálení čarodějnice.
- Seznámení s různými druhy a znaky lidských profesí a jejich významem pro společnost. Proč je důležité mít zaměstnání? Čím je tvá maminka a tatínek? Čím budu? Návštěva vybraných profesí, tematické besedy a exkurze.
- Oslava dne matek v MŠ, výroba dárečků pro maminku, nepostradatelná role matky v rodině (péče o miminko a jeho vývoj). Děti mohou do MŠ přinést rodinné fotografie, zachycující jejich vývoj a proměnu od narození do současnosti.
- Bližší poznávání svého domova, obce, města a vlasti. Rozdíly mezi životem ve městě a na vesnici, poznávání rozličných druhů staveb (u nás i ve světě). Práce s mapou, glóbusem a IT technikou – „Kde bydlím? Jaká je adresa mého bydliště? Vnitřní uspořádání domu (bytu). Seznámení se se státními znaky a symboly ČR.
- Seznámení s dopravními prostředky a jejich významem pro život člověka, dělení dopravních prostředků dle různých kritérií, seznámení s vybranými dopravními značkami a s úlohou semaforu, seznámení se základními bezpečnostními pravidly silničního provozu.

Vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtíp a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představitost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí

o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.).

V kompetencích k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

V kompetencích k řešení problémů

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

V kompetencích komunikativních

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

V kompetencích sociálních a personálních

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

V kompetencích činnostních a občanských

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevědomost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

4. „Hřej sluníčko, hřej“

Navrhované tematické celky:

- Oslavujeme Den dětí
- Hrajeme si na Indiány
- Vítáme léto
- Život na louce
- Voda, voděnka
- Za zvířátky do ZOO
- Moje cestování

Cíl integrovaného bloku:

- upevňování si přátelských vztahů navzájem a učení se ohleduplnosti k druhým
- seznamování se s existencí ostatních kultur a národností; zaměření se na způsob života Indiánů
- poznávání charakteristických znaků letního období
- seznamování se se životem hmyzu a uvědomění si jeho jedinečnosti, prospěšnosti i jistého nebezpečí při setkání s ním
- získávání povědomí o koloběhu vody a různých podobách vody v přírodě; uvědomění si významu vody pro život na Zemi a nutnosti její ochrany;

poznávání života ve sladkých i slaných vodách; upevňování si zásad bezpečného chování při pobytu u vody

- poznávání života cizokrajných druhů zvířat
- poznávání různých zajímavých míst v ČR i v zahraničí

Charakteristika integrovaného bloku:

- Děti se spolupodílejí na přípravách oslav MDD, spoluúčastní se zábav, her a soutěží. Seznamují se s principem rovnosti všech lidí (děti) na celém světě bez rozdílu barvy pleti aj. odlišností (poznávání lidských ras).
- Seznamování se s životem Indiánů, s indiánskou kulturou a jejími hlavními symboly. Výroba indiánských šperků a kostýmů, stavba teepee.
- Vnímání charakteristických znaků léta – počasí a ochrana před slunečními paprsky; letní oblečení a sporty; pole, louka a zahrádka (charakteristické letní plodiny).
- Seznámení se s různými druhy hmyzu a jejich životem, uvědomění si jeho prospěšnosti (i nebezpečnosti). Vyhledávání a pozorování drobných živočichů v různém prostředí (louka, voda atp.).
- Seznámení se s koloběhem vody v přírodě a jejími podobami (potok, řeka, rybník, jezero, moře, oceán). Uvědomění si důležitosti vody pro život na Zemi. Život ve sladkých i slaných vodách. Experimenty s vodou (skupenství, teplota, chuť, barva atp.). Upozornění na možná rizika při pobytu u vody a ve vodě.
- Poznávání života exotických i volně žijících zvířat a jejich zvláštností (pomocí IT techniky, encyklopedií, atlasů atp.). Zásady bezpečného chování v ZOO.
- Poznávání zajímavostí z cestování po ČR i mimo ni.
- Přípravy slavností k zakončení školního roku, vzpomínání na uplynulé měsíce, výběr oblíbených činností, které jsme dělali v průběhu školního roku, volné tvoření dle zájmu dětí a volba zajímavých činností.

Vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a

pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

- rozvoj tvořivosti
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtíp a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno,

večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- chápat, že všichni lidé (dětí) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

V kompetencích k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

V kompetencích k řešení problému

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

V kompetencích komunikativních

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

V kompetencích sociálních a personálních

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

V kompetencích činnostních a občanských

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

8. Evaluační systém

Hodnotíme rozvoj a učení dítěte a práci pedagogů. Jedná se o hodnocení celé mateřské školy, práce všech zaměstnanců školy, kteří ovlivňují probíhající vzdělávací proces. Hodnotíme činnosti, které v mateřské škole probíhají, výsledky, které práce všech zaměstnanců přináší. Hodnocení je prostředkem k hledání optimálních cest vzdělávání jednotlivých dětí. Zaměřujeme se na:

- hodnocení naplňování cílů a záměrů ŠVP
- hodnocení podmínek vzdělávání
- hodnocení práce pedagogů

Hlavní otázky pedagogické evaluace:

- co se podařilo, čeho jsme dosáhli (skupina, dítě, učitel)

- co jsme vyzkoušeli (metody, postupy) a s jakým výsledkem
- co se nezdařilo a proč (nebylo realizováno, nevhodné podmínky, zájem dětí o jinou činnost)
- návrhy pro příště (jak jinak, co se změnilo, na co se zaměřit)

Formy evaluace:

- pozorování
- rozhovory s dětmi, rodiči
- dotazníky pro rodiče
- kresby dětí
- osobní portfolia dětí
- hospitační činnost

Druhy hodnocení:

Vyhodnocování individuálního rozvoje dítěte

Individuálně sledujeme rozvoj dítěte a hodnotíme jeho pokrok. Rozvíjíme u dětí jejich sebehodnocení a vzájemné hodnocení ostatních dětí. Poznatky o rozvoji a pokroku dítěte v učení dokumentujeme tak, aby sloužily k naplnění individuálních vzdělávacích potřeb, které jsou vedeny v osobních listech dítěte.

Oblast autoevaluace a hodnocení

Kdo	Co se bude sledovat	Jak často	Prostředky
učitelky	hodnocení tematického celku po jeho ukončení	1 x za týden až dva týdny	písemně
učitelky	hodnocení integrovaného bloku	1 x za tři měsíce	písemně
učitelky	Individuální sledování rozvoje dítěte posuny ve vývoji dítěte, pozorování, rozhovory, poznámky k vývoji dítěte Individuální sledování rozvoje dítěte s odkladem školní docházky	průběžně, minimálně 2 x za školní rok 1 x za tři měsíce	záznamové archy dětí portfolia dětí PLPP
učitelky	Vlastní pedagogická práce metody, postupy, dovednosti, znalosti, ověřování a aplikace nových poznatků	průběžně	ústně

Oblast spolupráce s rodiči

Kdo	Co se bude sledovat	Jak často	Prostředky
učitelky	individuální rozhovory s rodiči, účast rodičů na společných akcích, třídní schůzky – podmínky vzdělávání	průběžně	ústně
vedoucí učitelka	hodnocení podmínek vzdělávání-dotazníky pro rodiče a jejich vyhodnocení	1 x ročně	písemně

Ze závěrů vyvozujeme důsledky, které vedou k optimalizaci a zkvalitňování práce v mateřské škole.

Zkratky:

MŠ – mateřská škola

EVVO – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

ZŠ – základní škola

PLPP – plán pedagogické podpory

PPP – pedagogicko - psychologická poradna

SPC – speciálně pedagogické centrum

IVP – individuální vzdělávací plán

ŠPZ – školské poradenské zařízení

RVP PV – rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

ŠVP – školní vzdělávací program